

Yksityisteiden aurasjärjestelmän muuttaminen avustusperusteiseksi, hallintolain 8. luvun mukainen itseoikaisu

Kaupunginhallitus 06.05.2024 § 135

Valmistelija

kuntatekniikan päällikkö Karoliina Mustonen

Kaupunginjohtaja päätöksellään 22.3.2024 §20 käyttänyt kuntalain §92:n ja Ylivieskan kaupungin hallintosäännön §47-§48 mukaista otto-oikeutta teknisten palveluiden lautakunnan päätökseen 19.03.2024 § 36, Yksityisteiden aurasjärjestelmän muuttaminen avustusperusteiseksi. Perusteena päätöksen laillisuus- ja tarkoituksenmukaisuusperiaate liittyen kaupunginvaltuuston päätökseen 11.12.2023 §69 Talouden sopeuttamisohjelman laatiminen vuosille 2024-2025. Otto-oikeuden käyttämisellä asia siirtyy kokonaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Teknisten palveluiden lautakunnan tekemä ratkaisu ei sido kaupunginhallitusta.

Yksityisteiden aurasjärjestelmän muuttaminen avustusperusteiseksi

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 11.12.2023 § 330 Talouden sopeuttamisohjelman vuosille 2024-2025, jonka mukaan mm. yksityisteiden ja sos.pihojen aurasperusteet muutetaan. Järjestelmä muutetaan avustusperusteiseksi syksystä 2024 alkaen. Säästötavoitteena on kuluvalle vuodelle 60 000 € ja ensi vuodelle 150 000 €. Teknisten palveluiden lautakunta määrittelee avustusperiaatteet määrärahan puitteissa. Lisäksi tarvittaessa koordinoidaan muutosvaiheessa tiekuntien ja urakoitsijoiden kohtaantoa.

Yksityistielain mukaan kunta voi myöntää avustusta yksityistien tienpitoon (§50 ja §80). Edellytyksenä avustuksen myöntämiselle tienpitoon on, että tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja että tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä ovat ajantasaiset

Uudessa toimintatavassa Ylivieskan kaupunki myöntäisi aurasavustusta yksityistienlain kriteerit täyttävälle tiekunnille. Kaupunki ottaa käyttöön tiekuntarekisteri- järjestelmän, jonka kautta avustusta haetaan sähköisesti. Jos kaupunki myöntää tiekunnalle aurasavustusta, ei tien käyttämistä muihin kuin teosakkaiden hyväksi tapahtuviin kuljetuksiin saa kieltää.

Aurasavustuskriteerit:

-Yksityistiet

- avustus myönnetään tiekuntaan kuuluvalla tienosalla, viimeiseen pysyvään asutukseen saakka
- jos tiekunnan tie koostuu toisistaan erillään olevista osista (teistä), arvioidaan jokaisen osan avustuskelpoisuus erikseen
- avustuksen suuruus määräytyy yksityistienpituuden mukaan seuraavasti:

0 - 500 m	€/m
501 - 1000m	€/m
1001 - 2000m	€/m
2001 - 4000m	€/m
4001 -	€/m

-Yksityispihat

- kiinteistöllä asuvien kaikkien henkilöiden ikä vähintään 75 v
- mikäli ikä ei täyty, terveydelliset tai sosiaaliset perusteet kaikkien kiinteistöllä asuvien henkilöiden osalta (Pohde antaa lausunnon)

Hakemukset tulee jättää vuosittain ilmoitettavana hakuaikana. Tiekunnalla on pyydettyäessä velvollisuus toimittaa tilinpäätös tai tiliotteet tai muu tarkempi selvitys, joka osoittaa todellisen hoito-/kunnossapitokustannuksen. Jos avustus on käytetty vastoin sille määrättyä käyttötarkoitusta tai jos avustuksen saaja on avustusta hakiessaan antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja tai salannut tietoja ja menettelyllä on ollut vaikutusta avustuksen myöntämiseen tai avustus on muutoin suoritettu virheellisin edellytyksin tai perusteettomasti, voidaan määrätä avustus takaisin perittäväksi. Tällöin harkinnan mukaan myös kahden seuraavan vuoden avustus voidaan jättää myöntämättä.

Avustusta haettaessa tiekuntien on merkittävä tiekuntarekisterijärjestelmään ainakin seuraavat tiedot:

- Tielle on perustettu tiekunta
- Tiekunnan yhteystiedot ovat ajan tasalla maanmittauslaitoksen yksityistierekisterissä
- Tien tiedot ovat ajan tasalla Digiroad- tietojärjestelmässä
- Tiekunnan pöytäkirja, jossa on päätetty hakea yksityistien aurausavustusta ja josta selviää tiekunnan käyttöön avattu tili ja käyttöyksikkötunnus.

Muutosvaiheessa kuntatekniikan palvelut edistää tiekuntien ja alueen urakoitsijoiden kohtaantoa, olemalla yhteydessä kaupungin nykyisiin auraurakoitsijoihin ja tiedustelemalla heidän halukkuutta yksityisteiden aurauksiin. Lisäksi kaupungin internet-sivuilla ja sosiaalisessa mediassa tiedustellaan alueen urakoitsijoiden kiinnostusta yksityisteiden auraukseen. Kiinnostuneet urakoitsijat voisivat toimittaa yhteystietonsa kuntatekniikan palveluille. Nämä yhteystiedot toimitettaisiin kootusti kyläneuvostolle, joka välittäisi niitä alueidensa asukkaille ja tiekunnille. Lisäksi kuntatekniikan palvelut ottaa käyttöön erillisen puhelinneuvontatunnin, joka on käytössä syksyllä aurausavustushaun ajan.

Kuntatekniikan palvelut valmistelee auraukseen koskevan sopimusmallipohjan, jota urakoitsijan ja asiakkaan on mahdollista käyttää. Lisäksi kuntatekniikan palvelut lähettää kirjeen aurauksen muutoksista, kaikille menneellä talvikaudella 2023-24 sosiaalisin- ja terveydellisin perustein aurattujen pihojen haltijoille.

Lisäksi kaupunki voi avustaa tiekunnan perustamista koskevan kokouskutsun sekä pöytäkirjaluonnoksen valmistelussa ja yksityistien tietojen ilmoittamisessa Digiroadiin.

Euromääräiset avustukset täsmentyvät vuosittain talousarviomäärärahojen puitteissa ja avustettavien yksityisteiden metrimäärän ja pihojen lukumäärän selvityksessä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että

1. yksityisteiden aurausavustus- ja sosiaalisin perustein myönnettävien pihojen aurausavustushakemukset jätetään ainoastaan sähköisen järjestelmän kautta.
2. aurausavustuskriteerit hyväksytään esittelytekstin mukaisesti.

3. vuoden 2024 hakuaika on syyskuussa 2–22.9 ja seuraavina vuosina hakuaika on 1–31.3.
4. hakemisesta viestitään kaupungin nettisivuilla, sosiaalisessa mediassa ja sanomalehdessä.

Asian käsittely

Asiantuntijan kuultiin kuntatekniikan päällikkö Karoliina Mustosta.

Keskustelun aikana Tapani Uusikylä antoi muutosesityksen lisäyksenä pohjaehdotuksen kohtaan nro 1.:
Avustushakemus voidaan hyväksyä myös kirjallisena, mutta vain siinä tapauksessa että avustuksen hakijalla ei ole mahdollisuutta käyttää sähköistä järjestelmää. Kirjallinen hakemus osoitetaan tällöin Ylivieskan kaupungin kuntatekniikan palveluille.

Paula Haapakoski, Sanna Häggman ja Tanja Laakkonen kannattivat Uusikylän esitystä.

Keskustelun aikana Tanja Laakkonen antoi muutosesityksen lisäyksenä pohjaehdotuksen kohtaan nro 2.:
Lisätään harkinnanvaraisen avustuksen mahdollisuus, mikäli tiekuntaa ei voi perustaa taikka se ei ole tarkoituksenmukaista. Harkinnanvaraisuuden tulee koskea yli 50metriä pitkiä teitä.

Tarmo Hirvelä, Markus Jaatinen, Sanna Häggman ja Paula Haapakoski kannattivat Laakkosen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että on annettu pohjaehdotuksesta poikkeavia kannatettuja esityksiä, joten on äänestettävä. Puheenjohtajan ehdotus äänestämisestä kättennostolla ja äänestysjärjestyksestä hyväksyttiin yksimielisesti.

1. Äänestys, Tapani Uusikylän esitys lisäyksestä pohjaehdotuksen kohtaan nro. 1.

Kaupunginjohtajan pohjaehdotuksen puolesta äänestivät Alanen, Sorvisto ja Löytynoja. Uusikylän esityksen puolesta äänestivät Hirvelä, Haapakoski, Häggman, Jaatinen, Laakkonen ja Uusikylä.

Äänestystulos 3 (pohjaehdotus), 6 (muutosesitys lisäyksestä).

2. Äänestys, Tanja Laakkosen esitys lisäyksestä pohjaehdotuksen kohtaan nro. 2.

Kaupunginjohtajan pohjaehdotuksen puolesta äänestivät Alanen, Löytynoja ja Uusikylä. Laakkosen esityksen puolesta äänestivät Sorvisto, Hirvelä, Haapakoski, Häggman, Jaatinen ja Laakkonen.

Äänestystulos 3 (pohjaehdotus), 6 (muutosesitys lisäyksestä).

Päätös

Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen päätökseksi tulleen pohjaehdotuksen esitetyillä lisäyksillä äänestystuloksilla 3-6:

Kaupunginhallitus päätti, että

1. yksityisteiden aurausavustus- ja sosiaalisin perustein myönnettävien pihojen aurausavustushakemukset jätetään ainoastaan sähköisen järjestelmän kautta. Avustushakemus voidaan hyväksyä myös kirjallisena, mutta vain siinä tapauksessa, että avustuksen hakijalla ei ole mahdollisuutta käyttää sähköistä järjestelmää. Kirjallinen hakemus osoitetaan tällöin Ylivieskan kaupungin kuntatekniikan palveluille.

2. aurausavustuskriteerit hyväksytään esittelytekstin mukaisesti. Lisätään harkinnanvaraisen avustuksen mahdollisuus, mikäli tiekuntaa ei voi perustaa taikka se ei ole tarkoituksenmukaista. Harkinnanvaraisuuden tulee koskea yli 50metriä pitkiä teitä.

3. vuoden 2024 haku-aika on syyskuussa 2–22.9 ja seuraavina vuosina haku-aika on 1–31.3.

4. hakemisesta viestitään kaupungin nettisivuilla, sosiaalisessa mediassa ja sanomalehdessä.

Merk. Mustonen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen klo 15.06.

Kaupunginhallitus 27.05.2024 § 161
1683/00.01.02.02/2023

Valmistelija kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Kaupunginhallitus on käsitellyt asian 6.5.2024 § 135 päätöksellään.

Yksityistielain (560/2018) nojalla kunta voi myöntää avustusta vain sellaisille teille, joita koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta (§ 84). Yksityistielaista ei löydy perustetta maksaa julkisista varoista avustusta muille teille, mukaan lukien yhtä kiinteistöä palvelevat piha- tai talotiet. Viranomaisen toiminnan on perustuttava lakiin. Ylivieskan kaupunki on kysynyt asiassa myös Kuntaliiton näkemystä. Kuntaliiton asiantuntija korostaa, että yksityistielain vaatimuksella on haluttu saada yksityisiä teitä ylläpitäviä yhteisöjä järjestäytymään ja toisaalta korostaa sitä, että avustuksia myönnetään yhteisessä käytössä oleville teille, ei yksittäisiä kiinteistöjä palveleville teille (esim. talotiet ja pihatiet).

Jotta kunta voi käyttää julkisia varoja tiettyyn tarkoitukseen, tulee käyttö perustua lakiin. Kuntalain 1 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia. Ylivieskan kaupunki on aurannut aiemmin yksityisiä pihoja, jotka ovat täyttäneet aikaisemmin päätetyt piha-alueiden aurauuskriteerit (kiinteistöllä asuvien kaikkien henkilöiden ikä vähintään 75 v tai mikäli ikä ei täyty, terveydelliset tai sosiaaliset perusteet kaikkien kiinteistöllä asuvien henkilöiden osalta). Kuntaliiton näkemyksen mukaan tämän toiminnan on mahdollista jatkua, jos kaupunki niin päättää, hyvinvoinnin edistämisen tehtävän perusteella, mutta kyse ei ole yksityistielain mukaisesta toiminnasta. Luonnollisesti tässäkin asiassa viranomaisen toiminta on oltava yhdenvertaista asukkaiden näkökulmasta. Hyvinvoinnin edistämisen tehtävässä on osittain kyse rajapinnasta myös hyvinvointialueen kanssa. Hallintosäännössä ei ole yksityiskohtaisesti määrätty tarkasti, kuka tämän tyyppisistä avustuksista päättää, joten hallintosäännön 28 §:n nojalla asiasta päättää lopulta kaupunginhallitus. Asian valmistelussa on syytä käyttää hyvinvointitoimialan asiantuntemusta ja kuulla myös vanhus- ja vammaisneuvostoja.

Hallintolain 50 §:n mukaan viranomainen voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu ilmeisen väärään lain soveltamiseen.

Esittelijä kaupunginjohtaja Maria Sorvisto

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää hallintolain 8. luvun § 50:n mukaisena itseoikaisuna poistaa päätöksensä 6.5.2024 § 135 Yksityistieiden aurauksjärjestelmän muuttaminen avustusperusteiseksi. Perusteluna

ilmeisen väärä lain soveltaminen.

Asia käsitellään uudelleen ja asiassa annetaan uusi päätös.

Päätös

Hyväksyttiin.